

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

PSI

ПСИХОЛОГИЈА

DRŽAVNA MATURA ŠK. GOD. 2021./2022.

PSI.49.SR.R.K1.20

52773

Начин означавања одговора на листу за одговоре:

Начин исправљања грешака на листу за одговоре:

Начин исправљања грешака у испитној књижици:

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не okreћите страницу и не решавајте задатке док то не одобри водитељ испитне просторије.

Налепите идентификационе налепнице на све испитне материјале које сте добили у сигурносној кесици.

Испит траје **90** минута.

Испред сваке групе задатака је упутство за решавање. Пажљиво га прочитајте.

Можете писати по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Пишите читко. Нечитки одговори ће се бодовати са нула (0) бодова.

На 2. страници ове испитне књижице приказан је начин означавања одговора и начини исправљања грешака. При исправљању грешака потребно је ставити скраћени потпис.

Забрањено је потписати се пуним именом и презименом.

Употребљавајте искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Када решите задатке, проверите одговоре.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 20 страница, од тога 2 празне.

I. Задаци вишеструког избора

У следећим задацима од више понуђених одговора само је **један** тачан. Тачне одговоре морате означити знаком X на листу за одговоре. Тачан одговор доноси један бод.

1. Који догађај раздваја преднаучно од научног раздобља психологије?

- A. објава психоаналитичке теорије
- B. откриће класичног условљавања
- C. конструкција првог теста интелигенције
- D. оснивање прве психолошке лабораторије

(1 бод)

2. У којем од наведених примера је прекршено неко од етичких начела психолошког истраживања?

- A. Испитаницима је након учења листе појмова тестирано памћење.
- B. Објављени су именом и презименом резултати учесника у истраживању интелигенције.
- C. Учесници су у анонимној анкети одговарали на интимна питања о односима у породици.
- D. Родитељи су потписали пристанак о учествовању њихове деце у истраживању памћења.

(1 бод)

3. Који од наведених циљева се **не може** остварити коришћењем методе корелације?

- A. мерење нивоа емоционалне интелигенције и радне успешности
- B. закључак да емоционална интелигенција узрокује бољи пословни успех
- C. закључак да су емоционална интелигенција и пословни успех повезани
- D. предвиђање да ће емоционално интелигентнији појединци остварити и бољи пословни успех

(1 бод)

4. Који недостатак методе опажања се жели уклонити када се психолог који проучава понашање војника претвара да је члан постројења?

- A. дуго трајање таквог истраживања
- B. промену понашања учесника због опажања
- C. немогућност закључивања о узрочно-последичној вези
- D. пристраност опажача у закључцима његовог истраживања

(1 бод)

5. Који психички процес омогућава Миславу да запази и препознаје округли предмет као фудбалску лопту?

- A. пажња
- B. учење
- C. емоције
- D. перцепција

(1 бод)

6. Грацијела шета градом по мраку и из даљине уочава велики жути натпис продавнице који блешти на црној позадини. Које јој начело перцептивне организације омогућава да разликује натпис од околине?

- A. начело затварања
- B. начело континуитета
- C. начело фигуре и позадине
- D. начело заједничког кретања

(1 бод)

7. Дуња се добро сећа лета за Лос Анђелес када се први пут возила авионом иако је то било пре много година. У којој врсти дугорочног памћења је похрањено то сећање?

- A. у епизодном памћењу
- B. у семантичком памћењу
- C. у процедуралном памћењу
- D. у недеklarативном памћењу

(1 бод)

Психологија

8. Којим следом пролазе информације кроз памћење када путник усмери пажњу на возни ред на железничкој станици?

- A. из сензорног у дугорочно памћење
- B. из сензорног у краткорочно памћење
- C. из дугорочног у краткорочно памћење
- D. из краткорочног у дугорочно памћење

(1 бод)

9. Који од наведених страхова је пример дискриминације подражаја код особе коју је угризао црни пекинезер када је била дете?

- A. страх од црних паса
- B. страх од малих паса
- C. страх од свих врста паса
- D. страх од црних пекинезера

(1 бод)

10. Којом врстом учења уче студенти медицине којима лекар показује како испитати рефлексе пацијента?

- A. увидом
- B. моделовањем
- C. класичним условљавањем
- D. оперантним условљавањем

(1 бод)

11. Коју компоненту у настанку емоционалне реакције представља процена личне угрожености у ситуацији када колега заједнички рад представи као своје ауторско дело?

- A. телесну реакцију
- B. изражајну реакцију
- C. емоционални доживљај
- D. когнитивну интерпретацију

(1 бод)

12. Којим одбрамбеним механизмом се користи продавачица која након приговора купца на њен рад почиње плакати и одбија разговарати с њим?

- A.** регресијом
- B.** пројекцијом
- C.** рационализацијом
- D.** интелектуализацијом

(1 бод)

13. Којом стратегијом ношења са стресом се користи девојка која након свађе с родитељима разговара са њима о узроцима свађе?

- A.** прихватањем ситуације каква јесте
- B.** избегавањем стресних догађаја
- C.** суочавањем усмереним на емоције
- D.** суочавањем усмереним на проблем

(1 бод)

14. Који од наведених примера се односи на интринзичну мотивацију?

- A.** Радим у тој фирми јер је одлична плата.
- B.** Вежбам сваки дан јер се осећам испуњено.
- C.** Пуно учим јер тако уживам дивљење колега из разреда.
- D.** Бавим се плесом како би моји родитељи били задовољни са мном.

(1 бод)

15. Која тврдња тачно описује разлику између емоција и расположења?

- A.** Расположења су јачег интензитета и дужег трајања од емоција.
- B.** Расположења су јачег интензитета и краћег трајања од емоција.
- C.** Расположења су слабијег интензитета и дужег трајања од емоција.
- D.** Расположења су слабијег интензитета и краћег трајања од емоција.

(1 бод)

Психологија

16. Која тврдња тачно описује развој флуидне и кристализоване интелигенције током детињства?

- A. Кристализована и флуидна интелигенција расту једнаком брзином.
- B. Кристализована интелигенција расте брже од флуидне интелигенције.
- C. Флуидна интелигенција расте брже од кристализоване интелигенције.
- D. Флуидна интелигенција опада, а кристализована интелигенција расте.

(1 бод)

17. Који специфичан фактор интелигенције има развијен возач таксија који се успешно сналази по граду и лако проналази различите локације без помоћи навигације?

- A. вербални
- B. просторни
- C. нумерички
- D. природни

(1 бод)

18. Колика је ментална доб десетогодишње девојчице чији је квоцијент интелигенције 80?

- A. 6 година
- B. 8 година
- C. 10 година
- D. 12 година

(1 бод)

19. Јана је високо екстровертна и умерено емоционално стабилна, а Ива је умерено екстровертна и врло емоционално стабилна. Који би теоретски приступ личности на овакав начин описао разлике у личностима Јане и Иве?

- A. особински приступ
- B. хуманистички приступ
- C. психоаналитички приступ
- D. приступ социјалног учења

(1 бод)

20. Коју методу испитивања личности при запошљавању кандидата у маркетиншкој агенцији примењују психолози који им задају да осмисле и презентују нови производ пред комисијом?

- A. скалу процене
- B. упитник личности
- C. ситуациони тест
- D. пројективну технику

(1 бод)

21. Који је редослед фаза когнитивног развоја према истраживачу Ж. Пјажеу?

- A. сензомоторна фаза – предоперацијска фаза – фаза конкретних операција – фаза формалних операција
- B. сензомоторна фаза – фаза конкретних операција – предоперацијска фаза – фаза формалних операција
- C. предоперацијска фаза – сензомоторна фаза – фаза конкретних операција – фаза формалних операција
- D. предоперацијска фаза – фаза конкретних операција – фаза формалних операција – сензомоторна фаза

(1 бод)

22. Којим социјалним утицајем се објашњава понашање ученика који почиње волонтирати као и његови вршњаци из разреда јер жели да га прихвате у друштву?

- A. конформизмом
- B. утицајем мањине
- C. социјалном улогом
- D. дифузијом одговорности

(1 бод)

23. Ученик стално касни у школу и не придржава се задатих рокова предаје домаћих задатака. Колеге његово понашање приписују неодговорности и незаинтересованости. Како се назива закључивање о узроцима понашања опито у примеру?

- A. став
- B. атрибуција
- C. хало-ефекат
- D. логичка грешка

(1 бод)

Психологија

24. Послодавац мора да запосли између 4 и 10 особа за рад на грађевинском пројекту. Колико би особа према истраживањима из социјалне психологије требало препоручити послодавцу тако да њихов индивидуални допринос пројекту буде највећи?

- A. 4
- B. 6
- C. 8
- D. 10

(1 бод)

25. Док пере суђе у друштву пријатеља, особа брже опере више тањира него када је сама. Којом врстом социјалног утицаја се може објаснити њено понашање?

- A. социјалном улогом
- B. групном кохезијом
- C. ефектом посматрача
- D. социјалном фацилитацијом

(1 бод)

26. Особа која сматра да су сви адолесценти размажени и арогантни примећује само понашања адолесцената која потврђују то уверење, а занемарује понашања која су супротна. Како се назива описана појава?

- A. дискриминација
- B. ефекат посматрача
- C. когнитивна дисонанца
- D. селективност перцепције

(1 бод)

27. Који од наведених описа се односи на емоционалну интелигенцију?

- A. уживљавање у проблем из перспективе друге особе
- B. решавање проблема на основу проналажења алгоритама
- C. решавање проблема са којим се први пут сусрећемо увидом
- D. проналажење много креативних решења за одређени проблем

(1 бод)

II. Задаци кратког одговора

У следећим задацима одговорите кратким одговором

(речју или једноставном реченицом).

Одговоре упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици.

Тачан одговор доноси један бод.

28. Формулишите хипотезу за истраживачки проблем *Како коришћење мобилног телефона утиче на капацитет радног памћења?*

(1 бод)

29. Како се назива перцептивна појава која омогућава деди препознавање унуке иако је променила фризуру и обојила косу из смеђе у плаву?

(1 бод)

30. Трговачки ланац купцима за сваку куповину дели бодове. Када прикупе одређени број бодова, добију пригодан поклон. Убрзо су приметили пораст промета у својим продавницама. Коју врсту поткрепљења користи трговачки ланац за подстицање куповине?

(1 бод)

31. У роману *Гордост и предрасуде* господину Дарсију се свиђа Елизабет Бенет, но одбија га њено порекло јер сматра њену породицу припростом. Који сукоб мотива доживљава господин Дарси?

(1 бод)

Психологија

32. Која врста знакова стреса је изражена код особе која на важном састанку пред колегама заборавља шта треба рећи, растресена је и стално размишља како ће се осрамотити?

(1 бод)

33. Који фактор условљава да су једнојајчани близанци одрасли заједно сличнијих когнитивних способности од двојајчаних близанаца одраслих заједно?

(1 бод)

34. Којим појмом у својој теорији А. Бандура означава уверење особе да може успешно припремити закуску за много људи у својој фирми?

(1 бод)

35. Како се назива психички поремећај при којем особа на овај начин тумачи уобичајене телесне симптоме: *Ходао сам уз степенице, мало се задихао и одмах паника – то је срце. Страх од болести трајао је месецима. Шта ће деца ако се мени нешто догоди?*

(1 бод)

36. За време Другог светског рата неки људи су спашавали Јевреје ризикујући притом свој живот и живот чланова своје породице. Како се назива та врста понашања у социјалној психологији?

(1 бод)

- 37.** На недељном састанку у фирми је обавезно ношење одела. Коју је одредницу групе прекршио запослени који је на састанак дошао спортски обучен?

(1 бод)

- 38.** Како се назива социјални утицај којим се објашњава мање залагање ученика у разредној хуманитарној акцији када се њихов индивидуални допринос не може лако приметити?

(1 бод)

- 39.** Вилма Рудолф је преболела дечју парализу и проходила је тек са 12 година. Упркос болести желела је да се такмичи у атлетици. У томе ју је подстицала мајка сматрајући да може остварити све шта жели, а снажну подршку добијала је и од свог тренера. Вилма је стога више веровала у себе и своје способности, није одустајала те је напослетку постала трострука олимпијска победница. Како се назива описана појава из социјалне психологије којом се може објаснити Вилмин успех?

(1 бод)

III. Задаци продуженог одговора

У следећим задацима одговорите са неколико реченица, јасно и сажето, усмеравајући се на оно шта је битно за задатак.
Одговор упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици.
Тачан одговор доноси један, два или три бода.

40. Пажљиво прочитајте текст.

... Писање је темељ за даљње учење те је важно освестити колико је та способност заиста важна за активацију мозга, концентрацију и мишљење. Одређена занимања, попут хирурга, захтевају прецизност фине моторике. Важно је подстицати на рану стимулацију, и то кроз игру, како би дете развило графомоторичке способности те једног дана не би било закинута у избору занимања.

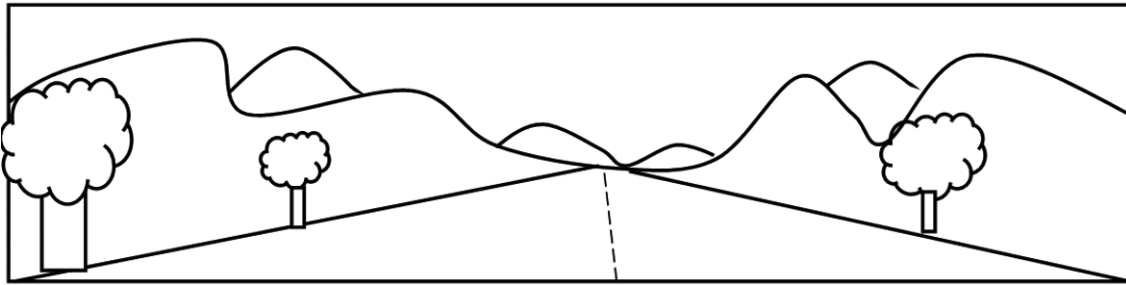
Извор: www.istrazime.com

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја ће бити објављени у решењима испита.

На основу текста наведите три гране психологије које би могле истраживати вештину писања и објасните на шта би се њихова истраживања усмерила.

(3 бода)

41. Пажљиво погледајте слику.

Именујте и објасните три монокуларна знака уз помоћ којих на приказаној слици перципирамо удаљеност објеката.

(3 бода)

Психологија

42. Пажљиво прочитајте текст.

Физичару Стивену Хокингу је у доби од 21 године постављена дијагноза болести која га је с временом потпуно парализовала. Хокинг је упркос томе остварио свој животни сан и бавио се оним шта је највише волео и шта му је представљало највећи изазов – науком. Истовремено се оженио и постао отац троје деце којима је посвећивао много пажње. На универзитету у Кембриџу је имао једну од најпрестижнијих позиција и његов рад су уважавале колеге научници широм света. Хокингова књига *Кратка историја времена* је продата у више од десет милиона примерака, шта му је уз остале бројне ангажмане обезбедило знатну финансијску стабилност.

Из више описаних нивоа Масловљеве хијерархије мотива у тексту именујте три нивоа и поткрепите их примером из текста.

(3 бода)

43. Пажљиво погледајте слику.

Извор: www.parentingforbrain.com

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја ће бити објављени у решењима испита.

Именујте приказани родитељски стил и одредите његов положај на димензијама емоционалне топлоте и контроле. Наведите пример како би такви родитељи могли реаговати када би њихов син добио укор у школи због непримереног понашања.

(3 бода)

Психологија

44. Пажљиво прочитајте текст.

Џорџ Флојд није био прва особа црне боје коже коју је у полицијској акцији убио полицајац беле боје коже. Упркос томе реакција је овог пута далеко интензивнија, како у САД-у тако и у остатку света. У безброј градова на свим континентима само током прошлог викенда окупило се стотине хиљада људи како би демонстрирали против системског расизма и полицијског насиља.

Извор: *Black Lives Matter* као глобални покрет, Политика

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја ће бити објављени у решењима испита.

Именујте и на примеру случаја Џорџа Флојда објасните компоненте негативног става, тј. предрасуде коју је полицајац могао имати према њему ради боје коже.

(3 бода)

Празна страница

Празна страница